

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Opava 22.3.2011
čj. SRS 025866/2011

Oblastní odbor SRS

Jaselská 552/16

746 82, Opava

Zpráva č. 1 oblastního odboru OPAVA o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 1.1.–20.3.2011

1. Počasí

V průběhu ledna a začátkem února panovalo chladné počasí se slabou sněhovou pokrývkou. Po přechodném mírném oteplení a roztání sněhové pokrývky nastalo opět v poslední dekádě února počasí s celodenními mrazy přibližně do 26.2., noční mrazy se však udržely ještě další dva týdny. Následovalo několik velmi teplých dnů s maximální teplotou až 19 °C, celkově pokračovalo velmi suché období. Potřebnou dávku vláhy dostaly porosty až 17. a 18.3. v podobě sněhu i deště.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Mrazivé počasí od konce února do poloviny března bylo využito nejen k přihnojení ozimých řepok a obilovin, ale i k zasetí jarních obilnin především v jižních okresech oblasti. Jarní vegetace začínala vzhledem k suchému a mrazivému počasí dosti pozdě a velmi pomalu, až po výrazném oteplení 13.3. Porosty ozimých plodin byly stresovány chladem, mrazem, větrem a částečně i suchem. To se projevilo zejména u ozimých ječmenů částečným až silným fyziologickým žloutnutím, u řepok usýcháním, případně uhníváním starých listů.

OBILNINY

Porosty ozimů jsou většinou vyrovnané, rovnoměrně vzešlé, se slabým zaplevelením, výskyty houbových chorob jsou slabé, většinou pouze zbytky podzimních infekcí. Z živočišných škůdců se významněji vyskytuje hraboš polní, lokálně bylo zaznamenáno slabé poškození okusem zvěře.

PŠENICE OZIMÁ (RF 13–25 BBCH)

Střední výskyty hraboše polního (*Microtus arvalis*) byly zjištěny v okrese Olomouc (Drahanovice, Dubčany, Cholína, Luběnice, Luděšov, Náměšť na Hané, Senice na Hané, Slatinice).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů na počátku a na konci vegetace.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

Ošetření na jaře se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 užívaných východů z nor na 1 ha.

Pozor, ošetřovatel porostu je povinen oznámit použití přípravků nebezpečných a zvláště nebezpečných pro suchozemské obratlovce tři dny před zahájením aplikace uživateli honitby, příslušnému pracovišti Státní rostlinolékařské správy, příslušnému pracovišti Krajské veterinární správy a projednat s uživatelem honitby vzájemný postup a opatření k omezení rizika ohrožení zvěře.

JEČMEN OZIMÝ (RF 21–25 BBCH)

Prakticky na všech porostech je zaznamenáváno v různé intenzitě **fyziologické žloutnutí**, ojediněle jako ohniskové silné výskyty, obecně však převažují plošné silné výskyty.

Až střední výskyty **růžové sněžné plísňovitosti obilnin (*Monographella nivalis*)** byly zaznamenány v okresech Bruntál (Bohušov) a Šumperk (Bludov, Postřelmov).

V okrese Jeseník (Tomíkovice) bylo lokálně zaznamenáno střední **zapelevelení rozrazilů (*Veronica* sp.)**, **heřmánky (*Matricaria* sp.)** a **violkami (*Viola* sp.)**.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 14–19 BBCH)

U slabých a řídkých porostů došlo lokálně k silnému poškození holomrazy a byly zaznamenány výpadky rostlin. Silné **poškození mrazem** bylo zaznamenáno v okresech Bruntál (Osoblaha), Přerov (Troubky) a Šumperk (Chroměč), lokální střední poškození na více místech ve všech okresech. Většinou však i po úplném odumření starších listů zůstává vzrostlý vrchol vitální. Nejlépe přezimovaly porosty, které byly na podzim ošetřené morforegulatory.

První slabé výskyty **krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus pallidactylus*)** byly zjištěny 18.3. v okrese Frýdek-Místek (Horní Tošanovice, Skalice).

Pozorování imag krytonosce čtyřzubého se provádí dvakrát týdně ve 2 Mörickeho miskách nebo na 2 žlutých lepových deskách od dosažení maximální teploty 6 °C do zjištění maxima náletu. Optické lapáky se umístí na protilehlé strany, nejméně 10 m od jeho okraje směrem do porostu. Mörickeho misky se naplní do ¾ vodou, pro snížení povrchového napětí se kápne do každé misky saponátový prostředek. Proti zamrznutí se může přidat lžice kuchyňské soli.

Ošetření se provede při průměrném výskytu 5 a více brouků na 1 misku za 1 den, u krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*) při průměrném výskytu 3 a více brouků na 1 misku za 1 den.

Střední až silné výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byly zjištěny v okresech Bruntál (Osoblaha), Olomouc (Čechovice, Krčmaň, Luděřov, Majetín, Přáslavice, Svěsedlice), Přerov (Brodek u Přerova, Kokory, Přestavky, Stará Ves, Tovačov, Žeravice), Šumperk (Chroměč).

Způsob pozorování a indikace ochrany proti hraboši polnímu viz pšenice ozimá.

OKOPANINY

ŘEPA (RF 00 BBCH)

V okrese Olomouc platí podle osazení brslenů zimními vajíčky prognóza silného výskytu **mšice makové (*Aphis fabae*)** pro lokalitu Litovel, středního výskytu pro lokalitu Střížov.

Pro osazení brslenů zimními vajíčky mšice makové se zjišťuje

a) celkový počet brslenů na lokalitě

b) z toho počet osazených slabě (do 5 vajíček kolem 1 pupenu)

c) z toho počet osazených silně (nad 5 vajíček kolem 1 pupenu a další vajíčka na kůře větvíček)

Brsleny s méně než 5 vajíčky na 1 keř se považují za neosazené. Prognóza slabého výskytu platí pro lokality s méně než 40 % osazených brslenů, středního výskytu s 40–60 % osazených brslenů a při osazení více než 60 % brslenů lze očekávat silný výskyt.

Ošetření se signalizuje u semenáčků při zjištění prvních larev mšice makové se základy křídel, u technické cukrovky při ukončení hlavního přeletu, tj. když 95 % okřídlených mšic opustilo brsleny.

PÍCNINY

Střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl zjištěn v okrese Olomouc (Lutín, Třebčín).

Způsob pozorování a indikace ochrany proti hraboši polnímu viz pšenice ozimá.

OVOCNÉ DŘEVINY

Začíná líhnutí přezimujících škůdců ze zimních vajíček, především svilušek. Na celém území převládají slabé výskyty, silnější výskyty jsou zjišťovány hlavně na neošetřovaných stromech v silničních stromořadích, extenzivních sadech a na rozptýlené zeleni.

Jádroviny

JABLOŇ (RF 00 BBCH)

Střední výskyty přezimujících štítků **štítenky čárkovité (*Lepidosaphes ulmi*)** byl zjištěn v okresech Frýdek-Místek (Dobrá), Jeseník (Česká Ves) a Šumperk (Bludov), vajíček **svilušky ovocné (*Panonychus ulmi*)** v okrese Přerov (Bohuslávky, Veselíčko), **mery jabloňové (*Cacopsylla mali*)** v okrese Olomouc (Kozov) a **mšic (*Aphididae*)** v okrese Frýdek-Místek (Palkovice).

Líhnutí vajíček svilušky ovocné se sleduje 1x týdně od fenofáze rašení (53 BBCH). Na pěti náhodně vybraných místech výsadby se odebere na počátku rašení po jedné větvičce s vajíčky svilušky. Z každé větvičky se odřízne štítek kůry obsahující cca 100 vajíček a opatrně (aby se vajíčka nepoškodila) se přilepí štěpařským voskem apod. na podložní mikroskopické sklíčko nebo na dřevěnou destičku. Kolem štítku se vytvoří souvislý rámeček nanesením lékařské vazelíny, podložní sklíčka nebo dřevěné destičky (celkem pět) se zavěsí na pěti různých místech sadu do korun stromů a pravidelně se sleduje průběh líhnutí.

Ošetření akaricidy proti svilušce se signalizuje při zjištění 70–75% vylíhlých larev ze zimních vajíček na neošetřených stromech.

Pozorování počtu květních nebo listových růžic s výskytem kolonií mšic se provádí od fenofáze zeleného poupěte do plného růžového poupěte.

Ošetření se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. více než 10 kolonií mšic (nymph i zakladatele) na 100 růžicích v období před květem jabloň.

Peckoviny

SLIVOŇ (RF 00 BBCH)

Ojedinelé střední výskyty přezimujících stádií **puklice švestkové (*Parthenolecanium corni*)** byly zjištěny v okresech Ostrava (Polanka nad Odrou) a Prostějov (Kelčice).

Zjišťování výskytu puklice švestkové se provádí na náhodně zvolených stromech na různých místech výsadby. V období před nebo nejpozději při rašení se odebere vzorek 20 dvou až tříletých, 20 cm dlouhých částí větví s plodonosným obrostem zkráceným na cca 1 cm (celkem 4 m). Na odebraných větvích se zjišťuje celkový počet přezimujících stádií – štítků.

Ošetření se provede při dosažení nebo překročení prahové hodnoty 25 a více štítků puklice švestkové na 1 m délky větví.

Za oblastní odbor Opava zpracoval: Ing. Jan Sitek